YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)
17 päivänä maaliskuuta 2005 *

Asiassa T-285/03,

Agraz, SA, kotipaikka Madrid (Espanja),

Agrícola Conservera de Malpica, SA, kotipaikka Toledo (Espanja),

Agridoro Soc. coop. rl, kotipaikka Pontenure (Italia),

Alfonso Sellitto SpA, kotipaikka Mercato S. Severino (Italia),

Alimentos Españoles, Alsat, SL, kotipaikka Don Benito, Badajoz (Espanja),

AR Industrie Alimentari SpA, kotipaikka Angri (Italia),

Argo Food — Packaging & Innovation Co. SA, kotipaikka Serres (Kreikka),

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

Asteris Industrial Commercial SA, kotipaikka Ateena (Kreikka),

Attianese Srl, kotipaikka Nocera Superiore (Italia),

Audecoop distillerie Arzens — Techniques séparatives (AUDIA), kotipaikka Montréal (Ranska),

Benincasa Srl, kotipaikka Angri,

Boschi Luigi & Figli SpA, kotipaikka Fontanellato (Italia),

CAS SpA, kotipaikka Castagnaro (Italia),

Calispa SpA, kotipaikka Castel San Giorgio (Italia),

Campil — Agro Industrial do Campo do Tejo, L^{da}, kotipaikka Cartaxo (Portugali),

Campoverde Srl, kotipaikka Carinola (Italia),

Carlo Manzella & C. Sas, kotipaikka Castel San Giovanni (Italia),

Carmine Tagliamonte & C. Srl, kotipaikka Sant'Egidio del Monte Albino (Italia),

Carnes y Conservas Españolas, SA, kotipaikka Mérida (Espanja),

Cbcotti Srl, kotipaikka Nocera Inferiore (Italia),

Cirio del Monte Italia SpA, kotipaikka Rooma (Italia),

Consorzio Ortofrutticoli Trasformati Polesano (Cotrapo) Soc. coop. rl, kotipaikka Fiesso Umbertiano (Italia),

Columbus Srl, kotipaikka Parma (Italia),

Compal — Companhia produtora de Conservas Alimentares, SA, kotipaikka Almeirim (Portugali),

Conditalia Srl, kotipaikka Nocera Superiore,

Conservas El Cidacos, SA, kotipaikka Autol (Espanja),

Conservas Elagón, SA, kotipaikka Coria (Espanja),

Conservas Martinete, SA, kotipaikka Puebla de la Calzada (Espanja),

Conservas Vegetales de Extremadura, SA, kotipaikka Bajadoz,

Conserve Italia Soc. coop. rl, kotipaikka San Lazzaro di Savena (Italia),

Conserves France SA, kotipaikka Nîmes (Ranska),

Conserves Guintrand SA, kotipaikka Carpentras (Ranska),

Conservificio Cooperativo Valbiferno Soc. coop. rl, kotipaikka Guglionesi (Italia),

Consorzio Casalasco del Pomodoro Soc. coop. rl, kotipaikka Rivarolo del Re ed Uniti (Italia),

Consorzio Padano Ortofrutticolo (Copador) Soc. coop. rl, kotipaikka Collecchio (Italia),

Copais Food and Beverage Company SA, kotipaikka Nea Ionia (Kreikka),

Tin Industry D. Nomikos SA, kotipaikka Marousi (Kreikka),

Davia Srl, kotipaikka Gragnano (Italia),

De Clemente Conserve Srl, kotipaikka Fisciano (Italia),

DE. CON Srl, kotipaikka Scafati (Italia),

Desco SpA, kotipaikka Terracina (Italia),

«Di Lallo» — Di Teodoro di Lallo & C. Snc, kotipaikka Scafati,

Di Leo Nobile — SpA Industria Conserve Alimentari, kotipaikka Castel San Giorgio,

Marotta Emilio, kotipaikka Sant'Antonio Abate (Italia),

E. & O. von Felten SpA, kotipaikka Fontanini (Italia),

Egacoop, S. Coop., L^{da}, kotipaikka Andosilla (Espanja),

Elais SA, kotipaikka Ateena,

Emiliana Conserve Srl, kotipaikka Busseto (Italia),

Perano Enrico & Figli Spa, kotipaikka San Valentino Torio (Italia),

FIT — Fomento da Indústria do Tomate, SA, kotipaikka Águas de Moura (Portugali),

Faiella & C. Srl, kotipaikka Scafati,

«Feger» di Gerardo Ferraioli SpA, kotipaikka Angri,

Fratelli D'Acunzi Srl, kotipaikka Nocera Superiore,

Fratelli Longobardi Srl, kotipaikka Scafati,

Fruttagel Soc. coop. rl, kotipaikka Alfonsine (Italia),

G3 Srl, kotipaikka Nocera Superiore,

Giaguaro SpA, kotipaikka Sarno (Italia),

Giulio Franzese Srl, kotipaikka Carbonara di Nola (Italia),

Greci Geremia & Figli SpA, kotipaikka Parma,

Greci — Industria Alimentare SpA, kotipaikka Parma,

Greek Canning Co. SA Kyknos, kotipaikka Nauplie (Kreikka),

Grilli Paolo & Figli — Sas di Grilli Enzo e Togni Selvino, kotipaikka Gambettola (Italia),

Heinz Iberica, SA, kotipaikka Alfaro (Espanja),

IAN — Industrias Alimentarias de Navarra, SA, kotipaikka Vilafranca (Espanja),

Industria Conserve Alimentari Aniello Longobardi — Di Gaetano, Enrico & Carlo Longobardi Srl, kotipaikka Scafati,

Industrias de Alimentação Idal, L^{da}, kotipaikka Benavente (Portugali),

Industrias y Promociones Alimentícias, SA, kotipaikka Miajadas (Espanja),

Industrie Rolli Alimentari SpA, kotipaikka Roseto degli Abruzzi (Italia),

Italagro — Indústria de Transformação de Produtos Alimentares, SA, kotipaikka Castanheira do Ribatejo (Portugali),

La Cesenate Conserve Alimentari SpA, kotipaikka Cesena (Italia),

La Dispensa di Campagna Srl, kotipaikka Castagneto Carducei (Italia),

La Doria SpA, kotipaikka Angri,

La Dorotea di Giuseppe Alfano & C. Srl, kotipaikka Sant'Antonio Abate,

La Regina del Pomodoro Srl, kotipaikka Sant'Egidio del Monte Albino,

«La Regina di San Marzano» di Antonio, Felice e Luigi Romano Snc, kotipaikka Scafati,

La Rosina Srl, kotipaikka Angri,

Le Quattro Stelle Srl, kotipaikka Angri,

Lodato Gennaro & C. SpA, kotipaikka Castel San Giorgio,

Louis Martin production SAS, kotipaikka Monteux (Ranska),

Menú Srl, kotipaikka Medolla (Italia),

Mutti SpA, kotipaikka Montechiarugolo (Italia),

National Conserve Srl, kotipaikka Sant'Egidio del Monte Albino,

Nestlé España, SA, kotipaikka Miajadas,

Nuova Agricast Srl, kotipaikka Verignola (Italia),

Pancrazio SpA, kotipaikka Cava De'Tirreni (Italia),

Pecos SpA, kotipaikka Castel San Giorgio,

Pelati Sud di De Stefano Catello Sas, kotipaikka Sant'Antonio Abate,

Pomagro Srl, kotipaikka Fisciano,

Pomilia Srl, kotipaikka Nocera Superiore,

Prodakta SA, kotipaikka Ateena,

Raffaele Viscardi Srl, kotipaikka Scafati,

Rispoli Luigi & C. Srl, kotipaikka Altavilla Silentina (Italia),

Rodolfi Mansueto SpA, kotipaikka Collecchio,

Riberal de Navarra S. en C., kotipaikka Castejon (Espanja),

Salvati Mario & C. SpA, kotipaikka Mercato San Severino,

Saviano Pasquale Srl, kotipaikka San Valentino Torio,

Sefa Srl, kotipaikka Nocera Superiore,

Serraiki Konservopia Oporokipeftikon Serko SA, kotipaikka Serres,

Sevath SA, kotipaikka Xanthi (Kreikka),

Silaro Conserve Srl, kotipaikka Nocera Superiore,

ARP — Agricoltori Riuniti Piacentini Soc. coop. rl, kotipaikka Gariga di Podenzano (Italia),

Société coopérative agricole de transformations et de ventes (SCATV), kotipaikka Camaret-sur-Aigues (Ranska),

Sociedade de Industrialização de Produtos Agrícolas — Sopragol, SA, kotipaikka Mora (Portugali),

Spineta SpA, kotipaikka Pontecagnano Faiano (Italia),

Star Stabilimento Alimentare SpA, kotipaikka Agrate Brianza (Italia),

Steriltom Aseptic — System Srl, kotipaikka Plaisance (Italia),

Sugal Alimentos, SA, kotipaikka Azambuja (Portugali),

Sutol — Indústrias Alimentares, L^{da}, kotipaikka Alcácer do Sal (Portugali),

Tomsil — Sociedade Industrial de Concentrado de Tomate, SA, kotipaikka Ferreira do Alentejo (Portugali),

Transformaciones Agrícolas de Badajoz, SA, kotipaikka Villanueva de la Serena (Espanja), ja

Zanae — Nicoglou levures de boulangerie industrie commerce alimentaire SA, kotipaikka Thessaloniki (Kreikka),

kantajina,

edustajinaan asianajajat J. da Cruz Vilaça, R. Oliveira, M. Melícias ja D. Choussy,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään M. Nolin, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa on kyse vahingonkorvauskanteesta, jossa kantajat vaativat korvausta vahingosta, jonka väitetään aiheutuneen kantajille tomaattijalosteiden vähimmäishinnan ja tuen määrän vahvistamisesta markkinointivuodeksi 2000/2001 12 päivänä heinäkuuta 2000 annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 1519/2000 (EYVL L 174, s. 29) säädetyn, tuotantotuen määrää koskevan laskemistavan perusteella,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. Azizi sekä tuomarit F. Dehousse ja E. Cremona,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies J. Palacio González,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 8.9.2004 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt

1 EY 33 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

"1. Yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteena on:

a) lisätä maatalouden tuottavuutta edistämällä teknistä kehitystä sekä varmistamalla, että maataloustuotantoa kehitetään järkiperäisesti ja että tuotannontekijöitä, varsinkin työvoimaa, hyödynnetään parhaalla mahdollisella tavalla;

b) taata näin maatalousväestölle kohtuullinen elintaso erityisesti lisäämällä maataloudessa työskentelevien henkeä kohti laskettuja tuloja;

c) vakauttaa markkinat;

d) varmistaa tarvikkeiden saatavuus;

e) taata kohtuulliset kuluttajahinnat."

2 Hedelmä- ja vihannesjalostealan yhteisestä markkinajärjestelystä 28 päivänä lokakuuta 1996 annetussa neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/96 (EYVL L 297, s. 29), sellaisena kuin sitä on sovellettava nyt esillä olevassa asiassa, 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Tuotantotukijärjestelmää sovelletaan liitteessä I lueteltuihin tuotteisiin, jotka on valmistettu yhteisössä korjatuista hedelmistä ja vihanneksista.

2. Tuotantotukea myönnetään jalostajalle, joka on maksanut tuottajalle raaka-aineesta vähintään asetuksen (EY) N:o 2200/96 nojalla hyväksyttyjen tai esihyväksyttyjen tuottajaorganisaatioiden ja jalostajien välillä tehtyjen sopimusten mukaista vähimmäishintaa vastaavan hinnan. — —"

3 Perusasetuksen, sellaisena kuin sitä on sovellettava nyt esillä olevassa asiassa, 4 artiklassa täsmennetään seuraavaa:

"1. Tuotantotuki ei saa olla suurempi kuin tuottajalle yhteisössä maksettavan vähimmäishinnan ja tärkeimmissä yhteisön ulkopuolisissa tuottaja- ja viejämaissa maksetun raaka-aineen hinnan välinen erotus.

2. Tuotantotuki vahvistetaan siten, että yhteisössä valmistettu tuote saadaan myydyksi 1 kohdassa säädetyt rajoitukset huomioon ottaen. Tuen vahvistamisessa otetaan 5 artiklan mukaisesti huomioon erityisesti:

a) yhteisössä maksettujen raaka-ainekustannusten ja tärkeimpien kilpailevien kolmansien maiden raaka-ainekustannusten välinen erotus,

b) edeltävälle markkinavuodelle vahvistettu tai ennen 10 kohdassa säädettyä mahdollista vähennystä laskettu tuki,

ja

c) niiden tuotteiden osalta, joiden markkinoista on yhteisössä tuotetuilla tuotteilla huomattava markkinaosuus, ulkomaan kaupan määrän ja tuotteiden hinnan kehitys, jos jälkimmäisen arviointiperusteen vuoksi tukea vähennetään, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 5 artiklan soveltamista.

3. Tuotantotuki vahvistetaan jalostetun tuotteen nettopainon perusteella. Käytetyn raaka-aineen ja jalostetun tuotteen nettopainon välisen suhteen ilmaisevat kertoimet määritetään kiinteiksi. Ne päivitetään säännöllisesti saatujen tietojen perusteella.

— —

5. Tärkeimpien kilpailevien kolmansien maiden raaka-aineen hinta määritetään sellaisten tuoretuotteiden kohdalla, joiden laatu on verrattavissa jalostukseen käytettyjen tuotteiden laatuun, lähinnä tosiasiallisesti käytettyjen tilahintojen perusteella, jotka painotetaan näiden kolmansien maiden maailmanmarkkinoille viemän lopputuotteiden määrän mukaan.

6. Niiden tuotteiden osalta, joiden yhteisössä tapahtuvasta kulutuksesta yhteisön oma tuotanto on vähintään 50 prosenttia, tuonti- ja vientihintojen ja -määrien kehitystä arvioidaan vertaamalla markkinointivuoden alkua edeltäneen kalenterivuoden tietoja sitä edeltävän kalenterivuoden tietoihin.

7. Tomaattijalosteiden osalta tuotantotuki lasketaan:

a) CN-koodiin 2002 90 kuuluville tomaattitiivisteille,

— —

9. Komissio vahvistaa tuotantotuen — — ennen kunkin markkinointivuoden alkua. Komissio vahvistaa 3 kohdassa tarkoitetut kertoimet, vähimmäislaatuvaatimukset ja muut tämän artiklan soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt saman menettelyn mukaisesti.

10. Tomaattijalosteiden kohdalla kokonaiskustannukset eivät saa ylittää minkään markkinointivuoden aikana sitä määrää, joka olisi saavutettu, jos Ranskan ja Portugalin markkinointivuotta 1997/1998 koskevat tiivisteiden kiintiöt olisi vahvistettu seuraavasti:

— Ranska: 24 323 tonnia

— Portugali: 670 451 tonnia.

Tämän vuoksi 9 kohdan mukaisesti tomaattitiivisteille ja niistä valmistetuille tuotteille vahvistettua tukea alennetaan 5,37 prosentilla. Markkinointivuoden jälkeen voidaan mahdollisesti maksaa täydennystä, jos Ranskan ja Portugalin lisättyä kiintiötä ei ole täysin käytetty."

4 Lopuksi tomaattijalosteiden vähimmäishinnan ja tuen määrän vahvistamisesta markkinointivuodeksi 2000/2001 12 päivänä heinäkuuta 2000 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1519/2000 (EYVL L 174, s. 29) 2 artiklan 1 kohdassa säädetään, että "[perusasetuksen] 4 artiklassa tarkoitettu tuotantotuki markkinointivuodeksi 2000/2001 vahvistetaan liitteessä II". Tomaattitiivisteen, jonka kuiva-ainepitoisuus on vähintään 28 prosenttia mutta pienempi kuin 30 prosenttia, tuotantotuen määräksi vahvistetaan 17,178 euroa 100:aa kiloa kohden.

Tosiseikat ja asian käsittelyn vaiheet

5 Komissio pyysi 4.2.2000 päivätyssä kirjeessä Kiinan viranomaisia täyttämään siihen liitetyn kysymyslomakkeen ja toimittamaan sille niin pian kuin mahdollista

tarpeelliset tiedot tukien vahvistamiseksi hedelmä- ja vihannesjalostealalla markkinointivuodeksi 2000/2001. Kyseiseen kirjeeseen ei vastattu.

6 Asetuksen N:o 1519/2000 antamisen seurauksena Espanjan, Ranskan, Kreikan, Italian ja Portugalin tomaattijalosteiden tuottajia edustavat valtuuskunnat ja yhdistykset ilmoittivat komissiolle vastalauseensa ja väittivät, ettei myönnetyn tuen vahvistamisessa otettu huomioon kiinalaisten tomaattien hintaa.

7 L'organisation européenne des industries de la conserve de tomates (jäljempänä OEICT) ja Associação Portuguesa dos Industriais de Tomate osoittivat komissiolle useita myönnetyn tuen määrän muuttamista koskevia pyyntöjä. Yhdessä näistä pyynnöistä oli mukana jäljennös sopimuksesta, joka sisälsi kiinalaiselle tuottajalle maksetun tuotteen hinnan.

8 Komissio ilmoitti 5.3.2001 päivätyllä kirjeellä, joka oli osoitettu Portugalin maatalousministerille, vastauksena sen tuen määrän laskemisen muuttamista koskevaan pyyntöön, että tukien määrän vahvistaminen tomaattien jalostuksessa markkinointivuodeksi 2000/2001 toteutettiin noudattamalla tiukasti perusasetuksen 3 ja 4 artiklaa. Komissio vahvisti sitä paitsi vastaanottaneensa 13.12.2000 OEICT:n kirjeen, jossa sille välitettiin tieto Kiinassa tehdyn sopimuksen hinnasta, mutta se lisäsi, että sen oli mahdotonta muuttaa päätöstään sellaisen yhdessä ainoassa sopimuksessa määrätyn hinnan perusteella, jota asianomaiset kansalliset viranomaiset eivät olleet vahvistaneet.

9 Syyskuussa 2001 Espanjan diplomaattinen edustusto Pekingissä sai Kiinan viranomaisilta peräisin olevan todistuksen, joka osoitti markkinointivuosina 1999 ja 2000 tuottajille maksetun tomaattien keskimääräisen hinnan Xinjangin maakunnassa, jonka tuotanto on noin 88 prosenttia jalostettujen tomaattien kokonaistuotannosta Kiinassa. Portugalin maatalousministeri välitti kyseisen asiakirjan komission vastuussa olevalle jäsenelle, Fischlerille, 9.11.2001 ja samoin teki OEICT 7.12.2001.

10 Komissio vastasi 31.1.2002 tälle viimeksi mainitulle järjestölle korostaen uudelleen tuen määrän vahvistamisen yhdenmukaisuutta perusasetuksen 3 ja 4 artiklan kanssa. Koska komissio nojautui lisäksi seuraamusten puuttumiseen yhteisön tomaattiteollisuudessa, joka sen mukaan oli saavuttanut ennätyksellisen jalostustason, se ei siten katsonut tarpeelliseksi ottaa asetusta N:o 1519/2000 uudelleen käsiteltäväksi.

11 Kokouksen, joka pidettiin 6.11.2002, ja niiden eri kirjeiden jälkeen, jotka kantajat osoittivat komissiolle, toisistaan poikkeavien kirjeiden jälkeen viimeksi mainittu ilmoitti 7.1.2003 päivätyssä kirjeessä, ettei sillä ollut mitään syytä korjata asetusta N:o 1519/2000.

12 Näissä olosuhteissa kantajat nostivat 18.8.2003 nyt käsiteltävänä olevan kanteen.

Asianosaisten vaatimukset

13 Kantajat vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— velvoittaa komission maksamaan jokaiselle kantajana olevalle yhtiölle tuotantotuen jäännöksen (sellaisena kuin se on yksityiskohtaisesti esitetty kannekirjelmän liitteessä A.27) ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vahvistamine korkoineen laskettuna 12.7.2000 lukien — tai toissijaisesti 13.7.2000 lukien tai vaihtoehtoisesti 16.7.2000 lukien — ja tosiasialliseen maksupäivään asti

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

14 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen perusteettomana

— velvoittaa kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

– **Pääasia**

15 Asianosaiset vetoavat yhteisöjen tuomioistuinten vakiintuneeseen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan yhteisön sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu voi syntyä ainoastaan, jos seuraavat edellytykset täyttyvät: yhteisön toimielimen moitittu toiminta on lainvastaista, vahinko on tosiasiallisesti syntynyt ja lainvastaisen toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys (yhdistetyt asiat 197/80–200/80, 243/80, 245/80 ja 247/80, Ludwigshafener Walzmühle ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 17.12.1981, Kok. 1981, s. 3211, 18 kohta; asia T-168/94, Blackspur ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 18.9.1995, Kok. 1995, s. II-2627, 38 kohta ja yhdistetyt asiat T-481/93 ja T-484/93, Exporteurs in Levende Varkens ym. v. komissio, tuomio 13.12.1995, Kok. 1995, s. II-2941, 80 kohta).

16 On tutkittava, täyttyvätkö nämä kolme edellytystä nyt käsiteltävänä olevassa tapauksessa.

Komission toiminnan laillisuus

17 Komission toiminnan lainvastaisuuden osoittamiseksi kantajat vetoavat ensisijaisesti perusasetuksen ja EY 33 artiklan rikkomiseen sekä huolenpitovelvollisuuden ja hyvän hallinnon periaatteiden loukkaamiseen. Toissijaisesti ne vetoavat luottamuksensuojan periaatteen loukkaamiseen.

Asianosaisten lausumat

— Perusasetuksen ja EY 33 artiklan rikkominen

18 Kantajat väittävät, että komissio toimi yhteisön vastuun synnyttävällä tavalla lainvastaisesti antaessaan perusasetuksen säännösten vastaisesti asetuksen N:o 1519/2000.

19 Kantajien mukaan nimittäin on selvää, että komissio otti kyseisen tuen määrän laskemisessa huomioon Yhdysvallat, Israelin ja Turkin. Kantajien mukaan perusasetuksen ilmaisuissa kuitenkin viitataan "tärkeimpiin yhteisön ulkopuolisiin tuottaja- ja viejämaihin" (4 artiklan 1 kohta) ja "tärkeimpiin kilpaileviin kolmansiin maihin" (4 artiklan 2 ja 5 kohta). Niiden mielestä näissä säännöksissä komissiolta poistetaan siten kaikki harkintavalta velvoittamalla se ottamaan huomioon sellaiset maat, joiden tomaattien tuotanto ja vienti ovat huomattavimmat. Vaikka komission on mahdollista ottaa harkittavaksi muita tekijöitä, sen täytyy joka tapauksessa välttämättä ottaa huomioon ne perusasetuksen 4 artiklan 2 kohdassa nimenomaisesti mainitut tekijät, joista ensimmäinen on tärkeimpien kolmansien maiden hinta. Erilainen tulkinta merkitsisi sitä, että komissio voisi toimia mielivaltaisesti viitteenä olevien viejämaiden valinnassa, mikä saattaisi pahimmassa tapauksessa johtaa siihen, että viitemaiden valinnasta riippuen ei määrätä mitään tukea.

20 Kantajat kuitenkin väittävät, että vuodesta 1998 lähtien Kiina on ollut toiseksi tärkein tomaattien tuottaja maailmassa. Vuonna 1999 se vei ulkomaille kantajien mukaan yli 108 246 tonnia tomaatteja, mikä on vähemmän kuin Turkki (168 691 tonnia) mutta enemmän kuin Yhdysvallat (92 913 tonnia) ja Israel (9 557 tonnia). Lisäksi vienti Kiinasta Euroopan yhteisön maihin on noussut noin 24 171 tonniin, joka on 22,30 prosenttia Kiinan koko maailmanlaajuisesta viennistä. Kiinaa on näin ollen pidettävä kilpailevana maana.

21 Koska komissio jätti ottamatta mukaan kiinalaisen hinnan tuotantotuen laskemisessa, se rikkoi kantajien mukaan siten perusasetusta, jonka säännökset ovat selviä ja yksiselitteisiä. Kantajat väittävät, että asiassa C-352/98 P, Bergaderm ja Goupil vastaan komissio, 4.7.2000 annetussa tuomiossa (Kok. 2000, s. I-5291) tarkoitetulla tavalla kysymys on oikeussäännöstä, jonka tarkoituksena antaa yksityisille oikeuksia ja jota on riittävän ilmeisesti rikottu. Koska komission harkintavaltaa rajoitettiin asetuksen N:o 1519/2000 antamisen yhteydessä hyvin tarkasti, pelkkä toimielimen toiminnan lainvastaisuus riittää niiden mielestä yhteisön sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun syntymiseen.

22 Lisäksi kantajien mukaan komissio vaati itse, että kiinalaisia hintoja koskevat tiedot ilmoitetaan sille, mutta se kieltäytyi ottamasta niitä huomioon, kun ne sille toimitettiin.

23 Kantajien mukaan komissio ei suhtautumisellaan myöskään ole noudattanut perusasetuksessa säädettyjä tukijärjestelmän poliittisia tavoitteita. Niillä nimittäin pyritään suosimaan eurooppalaisia maanviljelijöitä ja teollisuutta takaamalla maanviljelijälle vähimmäiselintaso ja mahdollistamalla se, että tomaateista tuotteita valmistava jalostaja voi kamppailla sellaisten kolmansien maiden kilpailua vastaan, joissa raaka-aine ostetaan alhaisempaan hintaan kuin eurooppalaisilla markkinoilla. Koska asetuksessa N:o 1519/2000 ei noudateta näitä tavoitteita, sillä rikotaan myös EY 33 artiklaa.

24 Komissio katsoo puolestaan, että sillä on laaja harkintavalta määritellä kyseisen tuen määrä. Sen vastuu voi siten syntyä ainoastaan, jos se on selvästi ja vakavalla tavalla ylittänyt rajat, jotka sen toimivallan käyttämiselle on asetettu, sellaisina kuin ne on määritelty edellä 21 kohdassa mainitussa asiassa Bergaderm ja Goupil vastaan komissio annetussa tuomiossa.

25 Komissio muistuttaa, että perusasetuksen 4 artiklassa tehdään mahdolliseksi vahvistaa tuotannon enimmäistuki ja että tämä tuki "ei saa olla suurempi kuin tuottajalle yhteisössä maksettavan vähimmäishinnan ja tärkeimmissä yhteisön ulkopuolisissa tuottaja- ja viejämaissa maksetun raaka-aineen hinnan välinen erotus". Näin ollen komission mukaan ei ole olemassa mitään taetta siitä, että tuen määrä olisi tätä erotusta vastaava.

26 Komissio korostaa lisäksi, että tuen vahvistamisen arviointiperusteita ei ole määritelty tyhjentävällä tavalla. Nimittäin perusasetuksen 4 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa: "Tuen vahvistamisessa otetaan — — huomioon erityisesti — —". Kyseisen artiklan c alakohdassa säädetään mahdollisuudesta tuen vähentämiseen huomioon ottaen ulkomaan kaupan määrän ja tuotteiden hinnan kehitys. Koska yhteisön tuotannolla on huomattava osuus yhteisön markkinoista, nimittäin enemmän tai vähemmän 90 prosenttia, komissiolla oli oikeus ottaa huomioon kyseiset tiedot.

27 Komissio moittii myös kantajia siitä, etteivät ne koskaan mainitse tuen tavoitetta, eli sitä , "että yhteisössä valmistettu tuote saadaan myydyksi". Se katsoo, että tähän tavoitteeseen ja sen hallussa olleisiin taloudellisiin tietoihin nähden on aivan oikeutettua, että se saattoi olla ottamatta huomioon kiinalaisten tomaattien hintaa.

28 Komission mukaan Yhdysvallat, Israel ja Turkki toimittivat tomaattien tuotantoa koskevat tiedot, mutta Kiinan viranomaiset eivät vastanneet komission pyyntöön. Komissio teki tästä sen johtopäätöksen, että jalostajalle tomaattitiivisteen tuotantoa varten myönnettävää tukea oli syytä vähentää 20,54 prosenttia sillä perusteella, että euron arvo laski suhteessa Yhdysvaltain dollariin (– 12,2 prosenttia) ja että raaka-aineen hinta nousi kilpailevissa kolmansissa maissa, erityisesti Yhdysvalloissa (+ 8,4 prosenttia) ja Turkissa (+ 4,4 prosenttia).

29 Komission mukaan tomaattitiivisteitä koskevat yhteisön markkinoilta saatavissa olevat tiedot osoittavat kokonaistuonnin taantumista ja Kiinan tuonnin vakautta vuosina 1997–1999, Kiinan hintojen voimakasta nousua ja tasaista yhteisön viennin kehittymistä. Nämä seikat vahvistavat komission mukaan yhteisön tuotannolle kansainvälisen suhdanteen selvää parantumista ja Kiinan toistaiseksi vähäistä kilpailua. Tuen laskentasääntöjen muuttaminen ei ole siten tarpeen.

30 Komissio on sitä mieltä, että mikäli kiinalaisen raaka-aineen hinnan huomioon ottaminen saattoi tosiasiassa johtaa tärkeimpien yhteisön ulkopuolisten tuottaja- ja viejämaiden raaka-aineen arvioidun hinnan alenemiseen, tällainen aleneminen ei välttämättä johtanut tuotantotuen lisäämiseen.

31 Joka tapauksessa Kiinan viranomaisten antaman vastauksen puuttumisesta huolimatta komission täytyi vahvistaa tuotantotuen määrä ennen markkinointivuoden 2000/2001 alkua. Se korostaa, että se ei ollut siihen mennessä koskaan ottanut huomioon kiinalaisten tomaattien hintaa ja että ei ollut mitään perusteita liittää sitä yhtäkkiä ensimmäistä kertaa mukaan tuen laskemiseen.

32 EY 33 artiklan rikkomisen osalta komissio muistuttaa, että tuotantotuen tavoitteena on, että yhteisössä valmistettu tuote saadaan myydyksi. Komission mukaan kantajat eivät ole mitenkään osoittaneet, että se olisi rikkonut tätä tavoitetta.

— Huolenpitovelvollisuuden ja hyvän hallinnon periaatteiden loukkaaminen

33 Huolenpitovelvollisuuden ja hyvän hallinnon velvollisuuden laiminlyönnin osalta kantajat väittävät, että komissio ei ollut kiinnostunut hankkimaan kiinalaisia hintoja,

kuten huolellinen ja varovainen viranomainen olisi tehnyt. Toiseksi komissio ei oikaissut tekemänsä sitoumuksen vastaista virhettään, vaikka tämä oikaisu ei olisi ollut erityisen vaikeaa.

34 Komissio puolestaan katsoo, että sillä oli oikeus samalla, kun se noudatti perusasetuksen tavoitteita ja säännöksiä, vahvistaa tuotantotuen määrä kiinalaisten tomaattien hintaa koskevien tietojen puuttuessa. Oli siten hyödytöntä, että se jatkaisi kiinalaisiin viranomaisiin nähden sellaisia toimenpiteitä, joihin ei ollut koskaan vastattu muidenkaan tuotantojen osalta.

35 Mitä tulee väitteeseen siitä, että komissio oli jättänyt muuttamatta tuen laskutavan huolimatta sillä olevista kiinalaisille tuottajille maksettavaa hintaa koskevista tiedoista, komissio muistuttaa, että ensimmäiset tiedot ilmoitettiin sille 13.11.2000 päivätyssä kirjeessä eli neljä kuukautta asetuksen N:o 1519/2000 antamisen jälkeen. Koska kysymys oli ainoastaan yhden sopimuksen hinnasta, komissio katsoi, ettei sitä voitu missään tapauksessa pitää kiinalaista tuotantohintaa edustavana.

36 Toiseksi komissio väittää, että vasta 9.11.2001 eli 16 kuukautta asetuksen N:o 1519/2000 antamisen jälkeen sille ilmoitettiin mahdollisesti vakuuttavammat luvut. Komission mukaan oli mahdotonta ajatella kyseisen asetuksen muuttamista niin pitkän ajan kuluttua, ja lisäksi missään säännöksessä ei sallittu sen ryhtyä taannehtivasti tällaiseen muutokseen. Komission mukaan se olisi voinut tehdä muutoksen ainoastaan, jos kysymys olisi ollut teknisestä virheestä. Komissio lisää, että markkinointivuosi 2000/2001 oli päättynyt useita kuukausia aikaisemmin ja että uusi järjestely oli jo otettu käyttöön.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

37 Asianosaiset ovat erimielisiä perusasetuksen säännösten tulkinnasta ja siinä komissiolle myönnetyn tuotantotuen määrän vahvistamista koskevan harkintavallan laajuudesta.

38 On syytä muistuttaa, että vakiintuneesta oikeuskäytännöstä johtuu, että EY 288 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettu yhteisön sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu voi syntyä ainoastaan, jos seuraavat edellytykset täyttyvät: toimielinten moitittu toiminta on lainvastaista, vahinko on tosiasiallisesti syntynyt ja viitatun toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys (asia 26/81, Oleifici Mediterranei v. ETY, tuomio 29.9.1982, Kok. 1982, s. 3057, 16 kohta; asia T-175/94, International Procurement Services v. komissio, tuomio 11.7.1996, Kok. 1996, s. II-729, 44 kohta; asia T-336/94, Efisol v. komissio, tuomio 16.10.1996, Kok. 1996. s. II-1343, 30 kohta ja asia T-267/94, Oleifici Italiani v. komissio, tuomio 11.7.1997, Kok. 1997, s. II-1239, 20 kohta).

39 Ensimmäisen edellytyksen osalta oikeuskäytännössä edellytetään, että voidaan näyttää toteen sellaisen oikeusnormin riittävän ilmeinen rikkominen, jolla annetaan yksityisille oikeuksia (edellä 21 kohdassa mainittu asia Bergaderm ja Goupil v. komissio, tuomion 42 kohta). Rikkomisen riittävää ilmeisyyttä koskevan vaatimuksen täyttymiseksi ratkaiseva arviointiperuste on asianomaisen yhteisön toimielimen harkintavallalle asetettujen rajojen ilmeinen ja vakava ylittäminen. Jos kyseisen toimielimen harkintavalta on hyvin vähäinen, jopa olematon, pelkästään yhteisön oikeuden rikkomisen voidaan katsoa olevan riittävän ilmeinen rikkominen (asia C-312/00 P, komissio v. Camar ja Tico, tuomio 10.12.2002, Kok. 2002, s. I-11355, 54 kohta ja yhdistetyt asiat T-198/95, T-171/96, T-230/97, T-174/98 ja T-225/99, Comafrica ja Dole Fresh Fruit Europe v. komissio, tuomio 12.7.2001, Kok. 2001, s. II-1975, 134 kohta).

40 Erityisesti jos todetaan, että toimielin on syyllistynyt säännönvastaisuuteen, jollaista tavanomaisesti varovainen ja huolellinen viranomainen ei olisi vastaavissa olosuhteissa tehnyt, toimielimen toimintaa voidaan pitää sillä tavoin lainvastaisena, että yhteisön vastuu syntyy sen perusteella EY 288 artiklan mukaisesti (edellä 39 kohdassa mainittu asia Comafrica ja Dole Fresh Fruit Europe v. komissio, tuomion 134 kohta).

41 On siten ensin tutkittava perusasetuksen säännöksiä komission harkintavallan laajuuden määrittelemiseksi ja selvitettävä sen jälkeen, onko se vai eikö se ole tässä yhteydessä rikkonut tätä asetusta tavalla, joka synnyttää sen vastuun.

— Perusasetuksen mukainen komission harkintavalta

42 Ensinnäkin on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisön lainsäätäjällä on laaja harkintavalta tilanteissa, jotka edellyttävät monitahoisen taloudellisen tilanteen arviointia, kuten yhteisen maatalouspolitiikan ja kalastuksen yhteydessä. Tämä harkintavalta ei koske ainoastaan annettavien säännösten luonnetta ja soveltamisalaa, vaan tietyssä laajuudessa myös itse tilanteen arviointia. Kun tuomioistuimen ratkaistavaksi saatetaan kysymys siitä, onko väitetty oikeusnormin rikkominen riittävän ilmeinen, tuomioistuimen on näin ollen tutkittava ainoastaan, onko toimielin, jota moititaan mainitusta rikkomisesta, tätä harkintavaltaa käyttäessään tehnyt ilmeisen virheen, onko harkintavaltaa käytetty väärin tai onko kyseinen toimielin selvästi ylittänyt harkintavaltansa rajat (ks. vastaavasti asia 113/88, Leukhardt, tuomio 27.6.1989, Kok. 1989, s. 1991, 20 kohta; asia C-4/96, NIFPO ja Northern Ireland Fishermen's Federation, tuomio 19.2.1998, Kok. 1998, s. I-681, 41 ja 42 kohta; asia C-179/95, Espanja v. neuvosto, tuomio 5.10.1999, Kok. 1999, s. I-6475, 29 kohta; asia C-120/99, Italia v. neuvosto, tuomio 25.10.2001, Kok. 2001, s. I-7997, 44 kohta ja asia T-13/99, Pfizer Animal Health v. neuvosto, tuomio 11.9.2002, Kok. 2002, s. II-3305, 166 ja 168 kohta).

43 Toiseksi komissiolla on myös perusasetusta soveltaessaan laaja harkintavalta tuotantotuen vahvistamiseen nähden.

44 Tosin perusasetuksen toisessa perustelukappaleessa tuodaan esille, että "tietyt jalosteet ovat erityisen tärkeitä yhteisön Välimeren alueilla, joilla tuotantohinnat ovat merkittävästi korkeammat kuin kolmansissa maissa", ja kyseisen asetuksen neljännessä perustelukappaleessa todetaan, että "tuen on korvattava yhteisössä tuottajille maksettavien hintojen ja kolmansien maiden hintojen välinen erotus". Tässä viimeksi mainitussa perustelukappaleessa kuitenkin lisätään, että "tästä syystä olisi säädettävä laskentatavasta, jossa otetaan erityisesti huomioon kyseinen erotus sekä vähimmäishinnan muuttumisen vaikutus, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tiettyjen teknisten osatekijöiden soveltamista". Adverbin "erityisesti" lisääminen osoittaa, että tuotantotuen määrän vahvistamiseksi on joka tapauksessa otettava huomioon tuottajille yhteisössä maksettavien hintojen ja kolmansissa maissa maksettavien hintojen välinen erotus ja vähimmäishinnan muuttumisen vaikutus ja että näiden tekijöiden ohella voidaan ottaa huomioon myös muita komission vapaaseen harkintaan jääviä seikkoja.

45 Tuotantotukea koskevista yksityiskohtaisista säännöistä säädetään perusasetuksen 4 artiklassa. Kyseisen artiklan 1 kohdassa säädetään, että "tuotantotuki ei saa olla suurempi kuin tuottajalle yhteisössä maksettavan vähimmäishinnan ja tärkeimmissä yhteisön ulkopuolisissa tuottaja- ja viejämaissa maksetun raaka-aineen hinnan välinen erotus". Kyseisen säännöksen ei voida tulkita tarkoittavan, että tuotantotuen täytyy olla tätä erotusta vastaava, mikä ei jättäisi komissiolle lainkaan harkintavaltaa.

46 Perusasetuksen 4 artiklan 2 kohta velvoittaa sen jälkeen vahvistamaan tuotantotuen määrän "siten, että yhteisössä valmistettu tuote saadaan myydyksi 1 kohdassa säädetyt rajoitukset huomioon ottaen". Kun kyseisessä säännöksessä on täsmennetty tämä tavoite, siinä luetellaan tiettyjä huomioon otettavia seikkoja kyseisen määrän

vahvistamiseksi. Tältä osin adverbi "erityisesti" ja konjunktio "ja" b ja c alakohdan välillä tarkoittavat, että komission suorittama, näitä kolmea arviointiperustetta koskeva harkinta edellyttää samanaikaisesti tiettyjä tosiseikkoja ja välttämättömiä lukuja koskevia tietoja, kuten erityisesti yhteisössä maksettuja raaka-ainekustannuksia ja tärkeimpien kilpailevien kolmansien maiden raaka-ainekustannuksia sekä edeltävälle markkinointivuodelle vahvistetun tuen määrää. Tästä seuraa myös se, että tämä pakottavien arviointiperusteiden luettelo ei voi olla tyhjentävä, mikä on merkki artiklan 1 kohdan rajoissa ja sen soveltamista ohjaavien menettelyllisten vaatimusten noudattamista koskevin edellytyksin komissiolle myönnetystä harkintavallasta.

47 Tästä seuraa, että komissiolla on periaatteessa laaja harkintavalta tuen vahvistamisessa. Tämä harkintavalta ei kuitenkaan ulotu niitä arviointiperusteita vastaavien tosiseikkojen ja lukujen olemassaoloon, jotka sen on välttämättä otettava huomioon, kuten perusasetuksen 4 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuun tärkeimpien kolmansien maiden raaka-ainekustannusten hintaan.

48 Näiden edellä mainittujen periaatteiden valossa on selvitettävä, ovatko kantajien komission lainvastaista toimintaa koskevat väitteet perusteltuja. Tässä yhteydessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pitää ensinnäkin tarpeellisena harkita sitä, onko huolenpitovelvollisuuden ja hyvän hallinnon periaatteiden loukkaamiseen perustuva kanneperuste perusteltu.

— Huolenpitovelvollisuuden ja hyvän hallinnon periaatteiden rikkominen

49 Komissiolla on harkintavalta samalla, kun se on huolenpitovelvollisuuden ja hyvän hallinnon periaatteiden nojalla velvollinen kokoamaan yhteen sen harkintavallan

käyttämisen kannalta välttämättömät tosiseikat. Nimittäin vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan, kun yhteisön toimielimellä on laaja harkintavalta, on kuitenkin erityisen tärkeää, että noudatetaan yhteisön oikeusjärjestyksessä annettuja menettelyllisiä takeita. Näihin takeisiin kuuluvat erityisesti toimivaltaisen toimielimen velvoite tutkia huolellisesti ja puolueettomasti kaikki käsiteltävänä olevan tapauksen kannalta merkitykselliset seikat. Ainoastaan tällä tavoin yhteisöjen tuomioistuin voi tutkia, ovatko harkintavallan käytön tosiasialliset ja oikeudelliset edellytykset täyttyneet (ks. vastaavasti ja analogisesti asia C-269/90, Technische Universität München, tuomio 21.11.1991, Kok. 1991, s. I-5469, Kok. Ep. XI, s. I-485, 14 kohta; asia T-167/94, Nölle v. neuvosto ja komissio, tuomio 18.9.1995, Kok. 1995, s. II-2589, 73 kohta ja sitä seuraavat kohdat; asia T-42/96, Eyckeler & Malt v. komissio, tuomio 19.2.1998, Kok 1998, s. II-401, 165 kohta; asia T-231/97, New Europe Consulting ja Brown v. komissio, tuomio 9.7.1999, Kok. 1999, s. II-2403, 37 kohta ja sitä seuraavat kohdat ja edellä 42 kohdassa mainittu asia Pfizer Animal Health v. neuvosto, tuomion 171 kohta).

50 Perusasetuksen soveltamisen yhteydessä huolellisuusvelvoite tarkoitti erityisesti velvollisuutta koota kaikki välttämättömät tosiseikat, joista säädetään mainitun asetuksen 4 artiklan 2 kohdassa ja joilla voi olla ratkaiseva merkitys päätöksentekomenettelyn lopputuloksen kannalta, jotta komission on mahdollista käyttää täydellisesti ja oikein harkintavaltaansa. Kyseiseen säännökseen nähden on selvää, että tässä tapauksessa Kiinasta peräisin olevan raaka-aineen kustannukset olivat yksi niistä välttämättömistä seikoista, joka komission tuli ottaa huomioon tuotantotuen määrän laskemisessa, koska Kiinan oli tuen vahvistamishetkellä katsottava olevan yksi tärkeimmistä yhteisön tuotannon kanssa kilpailevista kolmansista maista.

51 Tältä osin on selvää, että komissio tyytyi vaadittavia tietoja pyytäessään lähettämään Kiinan Euroopan unionissa olevalle valtuuskunnalle yhden ainoan, 4.2.2000 päivätyn kirjeen, johon ei vastattu, ilman että se heinäkuuhun 2000 mennessä kuitenkaan olisi ryhtynyt lisätoimenpiteisiin tältä osin.

52 Sitä vastoin huolenpitovelvollisuuden ja hyvän hallinnon periaatteen noudattaminen vaativat, kun otetaan huomioon Kiinasta peräisin olevan raaka-aineen kustannuksia koskevien tietojen välttämättömyys komission harkinnassa, että komissio ryhtyy lisätoimenpiteisiin tarvittavien tietojen saamiseksi Kiinan viranomaisilta, esimerkiksi lähettämällä muistutuskirjeitä tai ottamalla puhelimitse yhteyttä Kiinan kansantasavallan pysyvään edustajaan Euroopan unionissa. Tältä osin Kiinan viranomaisten hiljaisuudella, joka komission mukaan "kuuluu osaksi pitkää perinnettä, johon liittyy kieltäytyminen vastaamasta tai mahdottomuus vastata samanlaisia kysymyksiä koskeviin kaikenlaisiin kyselyihin", ei voida perustella komission saamattomuutta siksi, että voitaisiin kiistattomasti olettaa, että vaaditut tiedot eivät ole saatavilla tai että kaikki muut pyynnöt törmäävät samaan hiljaisuuteen. Sitä vastoin, kun otetaan huomioon kyseisten tietojen välttämättömyys harkintavallan käyttämisen laillisuudelle tuen määrän vahvistamisessa, kyseisen hiljaisuuden piti pikemminkin enemmän houkutella komission yksiköitä ryhtymään ajoissa lisäyrityksiin mainittujen tietojen saamiseksi kuin jättäytymään täysin toimettomaksi.

53 Fischlerille 13.11.2000 tiedoksi annetun kiinalaisen sopimuksen osalta on totta, että komissio ei voinut ottaa huomioon kyseisessä sopimuksessa, joka oli tullut voimaan 15.3.2000, esitettyjä tietoja, kun otetaan huomioon, että perusasetuksen 4 artiklan 6 kohdan mukaan komission täytyi nojautua vuonna 1999 käytössä olleisiin hintoihin. Kuitenkin, kun otetaan huomioon huolenpitovelvollisuuden ja hyvän hallinnon periaatteet ja komission 4.2.2000 päivätyn kirjeen lähettämistä seurannut Kiinan viranomaisten hiljaisuus, huolelliselta toimielimeltä täytyi tässä tapauksessa odottaa vähintäänkin, että se ainakin tiedustelee mainituilta viranomaisilta, edustivatko nämä hinnat vuonna 1999 käytössä olleita hintoja, ja tämä erityisesti huomioon ottaen, että sopimus koski Xinjangin aluetta, joka kantajien mukaan edustaa huomattavaa osuutta jalostettujen tomaattien tuotannosta Kiinassa. Tällainen komissiota koskeva velvoite oli tarpeen varsinkin, kun Fischler oli itse todennut, että "komissio ei voinut katsoa, että yksityisessä sopimuksessa mainittu hinta edusti tomaatin tuotannossa kansallista keskivertohintaa markkinointivuonna 2000/2001, jos kyseinen hinta ei ollut Kiinan hallituksen virallisesti vahvistama".

54 Edellä olevasta seuraa, että komission toimimattomuudessaan 4.2.2000 päivätyn kirjeen lähettämisen jälkeen on kysymys oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla huolenpitovelvollisuuden ja hyvän hallinnon periaatteiden riittävän ilmeisestä loukkaamisesta.

— Perusasetuksen rikkominen

55 Perusasetuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaan tuotantotuki ei saa olla suurempi kuin tuottajalle yhteisössä maksettavan vähimmäishinnan ja tärkeimmissä yhteisön ulkopuolisissa tuottaja- ja viejämaissa maksetun raaka-aineen hinnan välinen erotus. Saman asetuksen 4 artiklan 2 kohdan mukaan kyseisen määrän vahvistamiseksi otetaan huomioon erityisesti yhteisössä maksettujen raaka-ainekustannusten ja tärkeimpien kilpailevien kolmansien maiden raaka-ainekustannusten välinen erotus.

56 Kantajat väittävät, että kyseisissä säännöksissä komissio velvoitetaan ottamaan huomioon kiinalaisen raaka-aineen hinta, koska Kiina on toiseksi suurin tomaatin viejä maailmassa.

57 On todettava, että perusasetuksessa velvoitetaan ottamaan huomioon tärkeimmissä yhteisön ulkopuolisissa tuottaja- ja viejämaissa tai kilpailevissa kolmansissa maissa maksettu raaka-aineen hinta. Kiina kuuluu näihin maihin. Komission täytyi siten ottaa huomioon kiinalainen hinta siitä lähtien, kun Kiinasta tuli yksi näistä maista.

58 Komissio ei sitä paitsi kiellä, että Kiina on yksi tärkeimmistä tomaattien tuottajamaista. Komission yksiköt olivat kaiken lisäksi ensimmäistä kertaa vuoden 2000 alussa kysyneet asiasta Kiinan viranomaisilta, mutta nämä eivät vastanneet kyseiseen pyyntöön.

59 Komissio väittää, että sen toimintaa koskeva kysymys, oli se, oliko sillä harkintavaltansa nojalla näiden tietojen puuttuessa oikeus kuitenkin vahvistaa tuotantotuen määrä samalla, kun se noudatti kyseisen tuen tavoitteita, nimittäin, "että yhteisössä valmistettu tuote saadaan myydyksi". Komissio korostaa, että se ei ollut koskaan siihen mennessä ottanut huomioon kiinalaisten tomaattien hintaa ja että tuen laskentasääntöjen muuttaminen ei ollut tarpeen varsinkin, kun kysymys oli viimeisestä tuen vahvistamisesta ennen tuotantotukijärjestelmän uudistusta.

60 Nämä väitteet eivät ole vakuuttavia. Sillä seikalla, että komissio ei ollut koskaan aikaisemmin ottanut huomioon kiinalaisten tomaattien hintaa, ei voida perustella sitä, että se ei vieläkään tehnyt niin, vaikka markkinatilanne olisi edellyttänyt tätä, koska ei kiistetty, että näin on asian laita. Samoin sillä seikalla, että kysymys oli viimeisestä tuen vahvistamisesta ennen tuotantotukijärjestelmän uudistamista, ei voida perustella sitä, että tuen vahvistaminen tapahtui perusasetuksen edellytysten vastaisesti. Lisäksi kyseinen asetus kyllä sallii komission ottavan huomioon muut arviointiperusteet ja muuttavan tuen määrää käyttämällä ylimääräisiä arviointiperusteita. Sitä vastoin, kuten edellä 50 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa on tuotu esille, asetus ei oikeuta komissiota sivuuttamaan yhden tärkeimmän kilpailevan kolmannen maan raaka-aineen hintaa, koska asetuksessa nimenomaisesti säädetään tähän tietoon turvautumisesta.

61 Näin ollen siltä osin kuin asetuksen N:o 1519/2000 sisällössä ei lainkaan oteta huomioon yhden tärkeimmän tuottaja- ja viejämaan, nimittäin Kiinan, raaka-aineen hintaa, kyseisessä asetuksessa rikotaan perusasetuksen 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa vahvistettuja pakottavia edellytyksiä. Tällainen lainvastaisuus, jossa on kysymys sellaisen säännön, jonka tarkoituksena on antaa yksityisille oikeuksia, riittävän ilmeisestä rikkomisesta, voi synnyttää sen vahingollisten seurausten johdosta yhteisön sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun.

62 Koska kantajien perusasetuksen rikkomiseen perustuva kanneperuste täytyy hyväksyä, ei ole tarpeen tutkia luottamuksensuojan periaatteen loukkaamiseen perustuvaa kanneperustetta, johon kantajat toissijaisesti vetoavat.

Vahinko

Asianosaisten lausumat

63 Kantajat väittävät, että heille aiheutunut vahinko vastaa täsmälleen asetuksessa N:o 1519/2000 määrätyn tuen määrän ja sen määrän, joka olisi maksettu, jos komissio olisi ottanut huomioon kiinalaisen hinnan, välistä erotusta.

64 Kantajat laskivat niiden kiinalaista hintaa koskevien tietojen perusteella, jotka sisältyvät Kiinan viranomaisilta syyskuussa 2001 saatuun todistukseen, tuen määrän, joka olisi pitänyt maksaa markkinointivuodelle 2000/2001. Kiinan ottaminen huomioon tärkeimpien yhteisön ulkopuolisten tomaattien tuottajamaiden keskiarvohinnan laskemisessa laskee niiden mukaan selvästi tätä hintaa ja tekee siten maanviljelijälle maksettavan hinnan ja tärkeimpien yhteisön ulkopuolisten viejämaiden hinnan välisen erotuksen selvästi suuremmaksi, kuin mitä komission laskema erotus on. Kantajien mukaan teollisuus sai jokaiselta kuiva-ainepitoisuudeltaan 28–30-prosenttiselta, sadalta tomaattitiivistekilolta 4,031 euroa vähemmän kuin mitä sen olisi pitänyt saada, jos kiinalainen hinta olisi otettu huomioon. Tämä merkitsee, että teollisuus sai 23 prosenttia pienemmän tuen kuin mitä sen olisi pitänyt saada. Kysymys on siten siitä prosenttimäärästä, joka kantajina olevilla yhtiöillä on oikeus vaatia komissiolta.

65 Lisäksi kantajat katsovat, että niille aiheutui ja aiheutuu edelleen huomattavaa varallisuusvahinkoa, joka ei liity pelkästään yhteisön pidättymiseen maksaa niille

maksamatta olevat määrät, vaan myös rahanarvon alenemiseen sekä siihen seikkaan, että määrät, jotka ne olisivat saaneet, jos komissio olisi laskenut oikein maksettavien tukien määrän, olisivat mahdollistaneet niille vähintäänkin näiden tukien sijoittamisesta pankkitileille kertyvän tuoton saamisen.

66 Kantajat väittävät, että virheellisen ja lainvastaisen laskutavan soveltamisen vuoksi tuki, joka niille myönnettiin, oli alhaisempi kuin mitä sen olisi pitänyt olla. Komission tekemä virhe ja kieltäytyminen sen oikaisusta aiheuttivat kantajille varmaa vahinkoa. Koska niille aiheutunut vahinko johtuu komission lainvastaisesta toiminnasta, syy-yhteys on niiden mukaan näytetty toteen.

67 Komissio muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan korvattavaksi vaadittavan vahingon on oltava todellinen ja varma. Kuitenkin, vaikka kiinalaisen raaka-aineen hinnan huomioon ottaminen saattoi ensi vaiheessa aiheuttaa tärkeimpien tuottaja- ja viejämaiden raaka-aineen arvioidun hinnan huomattavan alenemisen, tämä aleneminen ei välttämättä komissiolla oleva harkintavalta huomioon ottaen johda tuotantotuen korottamiseen.

68 Vielä vähemmän komission mukaan tämä tuen korotus ei varmuudella voinut olla sitä erotusta vastaava, joka perustuu siihen, että lasketaan tärkeimpien tuottaja- ja viejämaiden raaka-aineen hinta yhdessä kiinalaisten tomaattien hinnan kanssa ja ilman tätä.

69 Näin ollen komissio katsoo, että kantajien esittämä vahingon määrä perustuu olettamuksiin eikä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi sitä hyväksyä. Sama johtopäätös on tehtävä siihen varallisuusvahinkoon nähden, johon kantajat vetoavat.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

70 On palautettava mieleen, että oikeuskäytännön mukaan (asia 51/81, De Franceschi v. neuvosto ja komissio, tuomio 27.1.1982, Kok. 1982, s. 117, 9 kohta; yhdistetyt asiat 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 ja 5/81, Birra Wührer ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 27.1.1982, Kok. 1982, s. 85, 9 kohta ja asia T-478/93, Wafer Zoo v. komissio, tuomio 18.5.1995, Kok. 1995, s. II-1479, 49 kohta) vahingon, jonka korvaamista vaaditaan, on oltava todellinen ja varma.

71 Kantajan on esitettävä yhteisöjen tuomioistuimille se näyttö, joka on tarpeen vahingon olemassaolon ja laajuuden toteamiseksi (asia 26/74, Roquette Frères v. komissio, tuomio 21.5.1976, Kok. 1976, s. 677, 22–24 kohta; asia T-575/93, Koelman v. komissio, tuomio 9.1.1996, Kok. 1996, s. II-1, 97 kohta ja asia T-184/95, Dorsch Consult v. neuvosto ja komissio, tuomio 28.4.1998, Kok. 1998, s. II-667, 60 kohta).

72 Kantajat arvioivat heille aiheutuneen vahingon täsmälleen asetuksessa N:o 1519/2000 määrätyn tuen määrän ja sen tuen määrän, joka olisi hyväksytty, jos komissio olisi ottanut huomioon kiinalaisen hinnan, välisen erotuksen suuruiseksi.

73 Ensinnäkin on korostettava, että kiinalaiset hinnat, joihin kantajat nojautuvat, ovat hintoja, jotka ne saivat Espanjan diplomaattisen edustuston välityksellä Pekingissä. Kysymys on tuottajille maksetusta tomaattien keskimääräisestä hinnasta Xinjangin maakunnassa, jonka tuotanto kantajien mukaan on noin 88 prosenttia jalostettujen

tomaattien tuotannosta Kiinassa. Komissio on kiistänyt nämä luvut siltä osin, että ne sen mukaan edustavat alhaista keskiarvoa. Lisäksi komissio ei kyennyt arvioimaan, olivatko ne yhdenmukaiset perusasetuksen säännösten kanssa. Kuitenkin monitahoisen taloudellisen tilanteen arvioinnissa sen harkintavaltaa sovelletaan myös perustietojen vahvistamiseen (ks. vastaavasti asia 138/79, Roquette v. neuvosto, tuomio 29.10.1980, Kok. 1980, s. 3333, Kok. Ep. V, s. 411, 25 kohta).

74 Koska perusasetuksessa myönnetään komissiolle tietty harkintavalta tuen määrän vahvistamisessa, on nimittäin mahdotonta varmuudella määritellä se vaikutus, joka kiinalaisille tomaattien tuottajille maksetun hinnan huomioon ottamisella olisi ollut tuen määrälle. Perusasetuksen 4 artiklan 1 kohdassa ei säädetä, että tuotantotuen täytyy vastata yhteisössä tuottajalle maksetun vähimmäishinnan ja tärkeimpien yhteisön ulkopuolisten tuottajamaiden raaka-aineen hinnan välistä erotusta. Siinä tyydytään määräämään tuen yläraja.

75 Tältä osin on todettava, että se seikka, että komissio saattoi ennen vahvistaa tuen määrän sille tasolle, joka heijasti täsmälleen yhteisössä tuottajalle maksetun vähimmäishinnan ja tärkeimpien yhteisön ulkopuolisten tuottaja- ja viejämaiden raaka-aineen hinnan välistä erotusta, ei lainkaan velvoittanut sitä säilyttämään tukea tällä tasolla. Olisi jopa perusasetuksen sanamuodon ja tarkoituksen vastaista, että komissio ei ottaisi huomioon kansainvälisen markkinatilanteen kehittymistä ja tekisi tällä yhteisössä valmistetun tuotteen myynnin mahdollisesti vaikeammaksi.

76 Kantajat eivät siten voi vedota sellaista enimmäistukea koskevaan oikeuteen, joka vastaa yhteisössä tuottajalle maksetun vähimmäishinnan ja tärkeimpien yhteisön ulkopuolisten tuottajamaiden raaka-aineen hinnan, jossa on ensin otettu huomioon kiinalainen hinta, välistä erotusta.

77 Näin ollen kantajien laskema ja kannekirjelmän liitteen A.27 taulukossa yksityiskohtaisesti esitetty vahinko ei ole luonteeltaan varma.

78 Koska kaikki ne edellytykset, joiden on täytyttävä yhteisön sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun syntymiseksi, eivät täyty, kanne on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

79 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 3 kohdan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi määrätä oikeudenkäyntikulut jaettaviksi, jos siihen on erityistä syytä. Vaikka kantajat ovat hävinneet asian, oikeudenkäyntikulujen määräämiseksi on kuitenkin syytä ottaa huomioon vastaajan yhteisön lainsäädännön vastainen toiminta.

80 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin harkitsee näin ollen asiassa ilmenneet seikat huomioon ottaen oikeaksi määrätä, että kantajat vastaavat viidellä kuudesosalla omista oikeudenkäyntikuluistaan ja komissio vastaa omien kulujensa lisäksi kuudesosasta kantajien oikeudenkäyntikuluja.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(kolmas jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Kanne hylätään.

2) Kantajat vastaavat viidellä kuudesosalla omista oikeudenkäyntikuluistaan ja komissio vastaa omien kulujensa lisäksi kuudesosasta kantajien oikeudenkäyntikuluja.

Azizi Dehousse Cremona

Julistettiin Luxemburgissa 17 päivänä maaliskuuta 2005.

H. Jung

kirjaaja

J. Azizi

kolmannen jaoston puheenjohtaja